

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 744/2017-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 5. decembra 2017 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], zastúpenej advokátkou Mgr. Evou Braxatorisovou, advokátska kancelária, Trenčianska 17, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, práva na spravodlivý proces podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie, práva na rešpektovania súkromného a rodinného života podľa čl. 7 Charty základných práv Európskej únie, základného práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, práva na ochranu súkromia podľa čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, práva na ochranu pred neľudským a ponižujúcim zaobchádzaním podľa čl. 19 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Dunajská Streda v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 51/2012 a Krajského súdu v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 3 To 67/2016 a jeho uznesením č. k. 3 To 67/2016-324 z 15. novembra 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČIA] o d m i e t a .

Odôvodnenie:

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. marca 2017 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), doplnená písomným podaním z 22.marca 2017, ktorou namieta porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), základného práva na prerokovanie vecí v primeranej lehote podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, práva na spravodlivý proces podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“), práva na rešpektovania súkromného a rodinného života podľa čl. 7 charty, základného práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 ústavy, právo na ochranu súkromia podľa čl. 8 dohovoru, práva na ochranu pred neľudským a ponižujúcim zaobchádzaním podľa čl. 19 ods.1 ústavy a podľa čl. 3 dohovoru postupom Okresného súdu Dunajská streda (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 51/2012 a Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 To 67/2016 a jeho uznesením č. k. 3 To 67/2016-324 z 15. novembra 2016.

2. Sťažovateľka v sťažnosti uviedla:

„... Sťažovateľka je v trestnom konaní vedenom najskôr pred Okresným súdom Dunajská Streda a po 9 rokoch vyšetrovania a konania právoplatne skončenom na Krajskom súde Trnava, poškodenou osobou v zmysle ustanovenia § 46 Trestného poriadku. Predmetom trestného konania bol zločin týrania blízkej a zverenej osoby zo strany manžela, resp. neskôr bývalého manžela...

... Okresný súd v Dunajskej Strede rozhodol prvýkrát o obžalobe OP Dunajská Streda dňa 14.4.2014, ktoré rozhodnutie bolo Krajským súdom v Trnave zrušené a vrátené na opätovné rozhodnutie z dôvodu, že je nepreskúmateľné. Krajský súd vytkol súdu prvého stupňa, že rozsudok neobsahuje všetky vykonané dôkazy a nevyhodnocuje ich samostatne

ani vo vzájomnej logickej súvislosti. Na odstránenie rozporov poukázal na nevyhnutnosť vypočutia znalcov. Okresný súd v Dunajskej Strede následne rozhodoval opätovne rozsudkom zo dňa 8.2. 2016, kde postupoval síce rovnakým spôsobom ako mu vytkol Krajský súd Trnava, v ďalšom odvolacom konaní napriek tomu Krajský súd Trnava odvolanie uznesením 3To/67/2016-324 dňa 15.11.2016 zamietol a rovnaké vady súdu prvého stupňa už nevytkol...

... Okresný súd Dunajská Streda a následne aj Krajský súd v Trnave sa pri svojom rozhodovaní vôbec nezaoberali všetkými dôkazmi, ktoré boli v trestnom konaní produkované, dôkazy nielen vyberali tak, aby vyhovovali konštrukcii obhajoby a tie ktoré nevyhovovali úplne opomenuli, ale aj tie, ktoré do rozhodnutia pojali, uvádzali selektívne, tak, aby opäť podporovali len obhajobu. Zjavné rozpory v jednotlivých výpovediach ako aj logické vady tvrdení, súdy ignorovali. Obsah odôvodnenia oboch rozhodnutí odporuje základným pravidlám uvažovania a logického vyhodnocovania faktov a dôkazov, a bez akýchkoľvek objektívnych dôvodov sú vyhodnocované v neprospech poškodenej. Namiesto o reálne dôkazy sa rozhodnutia súdov opierajú o vyfabulované interpretácie či názory, ktoré neboli žiadnym spôsobom podložené...

... Súd prvého stupňa a rovnako odvolací súd vyhodnotil dokazovanie tak, že absolútne ignoroval dôkazy svedčiace v neprospech obžalovaného a zaoberal sa len tými dôkazmi a tými časťami dôkazov, ktoré svedčili v jeho prospech, navyše ako dôkazy prijal aj účelové tvrdenia a nadinterpretácie, ktoré uprednostnil pred odôvodnenými a logicky konštruovanými a vzájomne sa dopĺňajúcimi dôkazmi osôb a inštitúcií, ktorý preukázateľne konali na podklade dlhodobo získavaných a vyhodnocovaných údajov a podkladov...

... Odôvodnenie rozhodnutí, ktoré nespĺňajú základné kritéria pre rozhodovacia činnosť súdov a je svojvoľné, pokiaľ ide o ich obsah aj dedukcie, ktoré sa neopiera o dokazovanie, ale selektívne si osvojuje tvrdenia obvineného či iných osôb bez toho, aby mali základ v procesne správnom postupe, predstavuje porušenia práva na spravodlivý proces...

... Konania týkajúce sa zločinov týrania blízkej osoby, vzhľadom na ich závažné dôsledky v súkromnom a rodinnom živote a sfére ľudskej dôstojnosti, sa majú vyšetrovať prioritne a urýchlene. Ženy, ktoré sú vystavené násiliu zo strany ich blízkych osôb, sú považované za kategóriu zvlášť zraniteľných osôb, kde majú štáty tzv. pozitívny záväzok tieto skutky riadne vyšetriť a chrániť takéto osoby pred dôsledkami násilia. Oneskorené a

dlho trvajúce rozhodovanie orgánov činných v trestnom konaní, vrátane súdov, predstavuje sekundárnu viktimizáciu a predstavujú samo osebe zásah do práv na ochranu súkromného a rodinného života a ľudskej dôstojnosti, keďže dochádza k dlhodobej aktualizácii nepríjemných zážitkov, konfrontácií s páchatel'om a nemožnosti vyliečiť sa z traum spôsobených násilím zo strany intímnych partnerov. Zo strany súdov však nedošlo k sekundárnej viktimizácii len v dôsledku neprimerane dlhého konania, ale aj takého vyhodnotenia dokazovania a vyslovenia záverov, ktoré nemajú oporu v objektívnej skutočnosti a preberajú tvrdenia obžalovaného, čím následky jeho konania nielen zintenzívňujú, ale doslova schvaľujú...

... Princíp spravodlivého procesu môže byť dodržaný len tam, kde súd pri rozhodovaní dodrží zákonný postup pri rozhodovaní o právach a povinnostiach osôb. Súd musí nielen meritórne správne vo veci rozhodnúť a správne aplikovať hmotnoprávne predpisy, ale takéto rozhodnutie musí vychádzať výlučne z bezvýhradného rešpektovanie všetkých procesných predpisov a postupov, ktoré sa na konanie vzťahujú...

... Základnému právu na konanie bez zbytočných prietáhov nezodpovedá akýkoľvek, hoci aktívny postup súdu, ale len ten, do ktorého sa premieta zásada hospodárnosti súdneho konania, rešpektovanie ktorej je nevyhnutným predpokladom rýchleho a účinného poskytnutia právnej ochrany...

... Trestné konanie, v ktorom ide o obzvlášť závažný zločin týrania, má práve povahu konaní, ktoré vzhľadom na závažné následky na psychike žien, sa považujú za prioritné konania. Dĺžka konania 10 rokov od momentu, kedy došlo ku skutkom, ktoré boli predmetom obžaloby, je nezlučiteľná nielen s právom na spravodlivý súdny proces a prejednanie veci v primeranej lehote, ale v dôsledku neprimeranej dĺžky a opätovného konania vo veci dochádzal k systematickým zásahom do práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života a práva na ochranu pred neľudským zaobchádzaním...“

3. Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie rozhodol nálezom takto:

„Základné práva [redacted], nar. [redacted], na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods.1 Ústavy SR, na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa

čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, na spravodlivý proces podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie, na ochranu proti neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 Ústavy SR práva na ochranu súkromia podľa čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, práva podľa čl. 7 Charty základných práv Európskej únie, práva na ochranu pred neľudským a ponižujúcim zaobchádzaním podľa čl. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 19 ods. 1 Ústavy SR konaním Okresného súdu Dunajská Streda v konaní 2T/51/2012 a konaním Krajského súdu v Trnave v konaní 3To 67/ 2016 porušené boli.

Uznesenie Krajského súdu v Trnave 3To 67/2016-324 zo dňa 15.11.2016 sa zrušuje a vracia sa na opätovné konanie.

Okresný súd Dunajská Streda a Krajský súd v Trnave sú povinní konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

Okresný súd Dunajská Streda a Krajský súd v Trnave je povinný zaplatiť [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], nar. [REDAKOVANÉ], sumu 25 000 Eur (dvadsaťpäťtisíc Eur) do 1 mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu z titulu spôsobenej nemajetkovej ujmy.

Sťažovateľke sa priznáva náhrada trov konania, ktorú sú Okresný súd Dunajská Streda a Krajský súd v Trnave povinní zaplatiť k rukám právnej zástupkyne Mgr. Evy Braxatorisovej do 1 mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu“.

4. Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

5. Ústavný súd v súlade s § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti

navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

6. Jednou zo základných podmienok prijatia sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Táto lehota je dvojmesačná a začína plynúť od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom pri opatrení alebo inom zásahu sa počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako podanej oneskorene (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). V prípade podania sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty neumožňuje zákon o ústavnom súde zmeškanie tejto lehoty odpustiť (§ 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde, podobne aj I. ÚS 235/03, I. ÚS 156/04, II. ÚS 267/04, IV. ÚS 35/04, I. ÚS 109/06).

7. Sťažovateľka v konaní pred ústavným súdom namieta porušenie svojich v záhlaví označených základných práv podľa ústavy, dohovoru a charty postupom okresného súdu a krajského súdu, pričom v samotnom petite žiada zrušiť uznesenie krajského súdu č. k. 3 To 67/2016-324 z 15. novembra 2016 (ďalej aj „uznesenie“), ktoré je logickým vyústením činnosti krajského súdu v relevantnom trestnom konaní. Sťažnosťou napadnutým uznesením krajský súd zamietol odvolanie okresného prokurátora proti oslobodzujúcemu rozsudku okresného súdu, ktorým bol obžalovaný (manžel, resp. bývalý sťažovateľky) oslobodený vo všetkých bodoch obžaloby. Ústavný súd vlastným šetrením zistil, že uznesenie (právoplatné vyhlásením 15. novembra 2016, pozn.), bolo doručené sťažovateľke ako poškodenej v trestnom konaní 29. decembra 2016. Je zrejmé, že vo vzťahu k požadovanému zrušeniu uznesenia krajského súdu č. k. 3 To 67/2016-324 z 15. novembra

2016 sťažnosť nespĺňa jednu z podmienok prijatia sťažnosti na ďalšie konanie, a to podmienku včasnosti jej podania. Sťažnosť sťažovateľky bola ústavnému súdu doručená 13. marca 2017 a následne doplnená 22. marca 2017, t. j. po uplynutí ustanovenej dvojmesačnej lehoty odo dňa doručenia uznesenia krajského súdu sťažovateľke, teda oneskorene.

8. Ústavný súd pri svojej rozhodovacej činnosti opakovane vyslovil právny názor, že sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nemožno považovať za časovo neobmedzený právny prostriedok ochrany základných práv alebo slobôd (I. ÚS 33/02, II. ÚS 29/02, III. ÚS 55/02, III. ÚS 108/02, IV. ÚS 158/04, I. ÚS 109/06).

9. Keďže zmeškanie lehoty nemožno odpustiť (bod 6) a sťažovateľke táto lehota do dňa podania jej sťažnosti zjavne uplynula, ústavný súd odmietol jej sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej oneskoreného podania.

10. Pokiaľ sťažovateľka namietala porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, nemožno poprieť, že trestné konanie, v ktorom vystupovala ako poškodená, trvalo neprimerane dlho. Takisto však nemožno ponechať bez povšimnutia, že sťažovateľka nevyužila svoje právo domáhať sa ochrany svojho práva na prejednanie veci v primeranej lehote už oveľa skôr.

11. Sťažovateľka sa prakticky až do podania sťažnosti o svoju vec z hľadiska jej trvania nezaujímalá, dokonca nevyužila ani právny prostriedok, na ktorého uplatnenie mala právo podľa § 62 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, t. j. podať sťažnosť na prieťahy v konaní predsedovi okresného súdu. Pritom sťažnosť na prieťahy adresovaná orgánu štátnej správy súdov zohráva významnú preventívnu funkciu, ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (napr. m. m. IV. ÚS 104/03, IV. ÚS 73/05). Sťažovateľka tak nepostupovala v súlade so zásadou „*vigilantibus iura scripta sunt*“ [t. j. „práva patria len bdelym (pozorným, ostražitým, opatrným, starostlivým)“, teda tým, ktorí sa aktívne

zaujímajú o ochranu a výkon svojich práv], ktorá vyžaduje, aby aj strana sporu sledovala svoje subjektívne práva a robila také kroky, v dôsledku ktorých by nedochádzalo k ich ohrozovaniu a poškodzovaniu.

12. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 102/05, II. ÚS 387/06) sa ochrana základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušovanie tohto základného práva označenými orgánmi verejnej moci (v posudzovanom prípade okresným súdom a krajským súdom) ešte mohlo trvať. Ak v čase, keď sťažnosť bola doručená ústavnému súdu, už nemohlo dochádzať k namietanému porušovaniu označeného základného práva postupom okresného súdu a krajského súdu, ústavný súd sťažnosť zásadne odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). Navyše zjavná neopodstatnenosť sťažnosti, prostredníctvom ktorej sťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, v ktorom už príslušný súd meritórne rozhodol pred podaním sťažnosti ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. IV. ÚS 223/2010). Vychádza pritom z toho, že účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza fyzická osoba alebo právnická osoba domáhajúca sa rozhodnutia orgánu verejnej moci, ktorý (účel) sa dosiahne právoplatným rozhodnutím (I. ÚS 167/03).

13. Keďže ústavný súd sťažnosť odmietol ako celok, a to sčasti ako oneskorene podanú a sčasti ako zjavne neopodstatnenú, bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. decembra 2017